

HBS-1809

Seat No. _____

M. A. (Sem. - II) Examination

April / May - 2015

Sanskrit : Paper - 201

(ऊरुभङ्गम्, कर्णभारम् - भास रचित)

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

- १ (अ) नीचेनामांथी कोरपल वे श्लोकोनो अनुवाद करो : ७
- (१) कृते वज्रमुखेन नाम कृमिणा दैवान्ममोरुद्वये
निद्राच्छेदभयादसहवत गुरोर्धैर्यात्तदा वेदना ।
उत्थाय क्षतजाप्लुतः स सहसा रोषान लोदीपितो
बुद्ध्वा मां च शशाप कालविफलान्यस्त्राणि ते सन्त्विति ॥
- (२) श्रीमानेष न केवलं द्विजवरो यस्मात्प्रभावो महा-
नाकर्ण्य स्वरमस्य धीरनिनदं चित्रार्पिताङ्गा इव ।
उत्कर्णस्तिमिता श्रिताक्षवलितग्रीवार्पिताग्रानना-
स्तिष्ठन्त्यस्ववशाङ्गयष्टि सहसा यान्तो ममै ते हयाः ॥
- (३) गुणवदमृतकल्पक्षीरधाराभिवर्षि
द्विजवर ! रुचितं ते तृप्तवत्सानुयात्रम् ।
तरुणमधिकमर्थं प्रार्थनीयं पवित्रं
विहितकनकशृङ्ग गोसहस्रं ददामि ॥
- (४) शङ्खध्वनिः प्रलयसागरघोषतुल्यः
कृष्णस्य वा न तु भवेत्स तु फाल्गुनस्य
नूनं युधिष्ठिरपराजयकोपितात्म ।
पार्थः करिष्यति यथावलमद्य युद्धम् ॥

(ब) नीचेनामांथी कोईपक्ष अे श्लोकोनी अनुवाड करो :

७

(१) गृध्रा मधूकमुकलोन्नतपिङ्गलाक्षा

दैत्येन्द्रकुञ्जरनताङ्कुशतीक्ष्णतुण्डाः ।

भान्त्यम्बरे विततलम्बविकीर्णपक्षा

मांसैः प्रवालरचिता इव तालवृन्ताः ॥

(२) शीर्षोत्कम्पनवल्गमानमुकुटः क्रोधाङ्गिकाक्षाननः

स्थानाच्छामणवामनीकृततनुः प्रत्यग्रहस्तोच्छ्रयः ।

यस्यैषा रिपुशोणितार्द्रकलिला भात्यग्रहस्ते गदा

कैलासस्य गिरे रिवाग्र रचिता सोल्का महेन्द्राशनिः ॥

(३) श्रीमान् संयुगचन्दनेन रूधिरेणार्द्रानुल्लिप्तच्छवि-

भूसंसर्पणरेणुपाटलभुज्जे बालव्रतं ग्राहितः ।

निवृत्तेऽमृतमन्थने क्षितिधरान्मुक्तः सुरैः सासुरै

राकर्षन्निव भोगिमर्णवजले श्रान्तोज्झितो वासुकिः ॥

(४) येनेन्द्रस्य स पारिजातकतरूमनिन तुलयं हतो

दिव्यं वर्षसहस्रमर्णवजले सुप्तश्च यो लीलया ।

तीव्रां भीमगदां प्रविश्य सहसा निर्व्याजयुद्धप्रिय-

स्तेनाहं जगतः प्रियेण हरिणा मृत्योः प्रतिग्राहितः ॥

२ (अ) नीचेनामांथी कोईपक्ष अे असंढर्ब समजावो:

७

(१) अस्ति खलु भगवतः क्षत्रियवंश्यैः पूर्ववैरम् ।

(२) धर्मो हि यत्नैः पुरुषेण साध्यो

(३) हुतं च दत्तं च तथैव तिष्ठति ।

(४) शक्र खलु मयावञ्चितः ।

(બ) નીચેનામાંથી કોઈપણ બે સસંદર્ભ સમજાવો:

૭

- (૧) અહો વૈરં પશ્ચાત્તાપઃ ।
- (૨) હન્ત કૃતં મે હૃદયાનુજાતમ્ ।
- (૩) ગચ્છ પુત્ર એવં વૃકોદરં બ્રૂહિ ।
- (૪) વૈરં ચ વિગ્રહ કથાશ્ચ વયં ચ નષ્ટાઃ ।

૩ કર્ણભારમ્ નું મૂળ આધાર સ્થાન જણાવી ભાસે કરેલા ફેરફારો જણાવો. ૧૪

અથવા

૩ કરુણાન્તિકા તરીકે રૂબઙ્ગમ્ નું મૂલ્યાંકન કરો.

૪ ટૂંકનોંધ લખો : (ગમે તે બે)

૧૪

- (૧) પરશુરામનો શાપ.
- (૨) કર્ણનું પાત્રાલેખન.
- (૩) ગદાયુદ્ધ વર્ણન.
- (૪) બલદેવ-દુર્યોધન સંવાદ.

૫ નીચેનામાંથી કોઈપણ સાત પ્રશ્નોના જવાબ બે-ત્રણ વાક્યોમાં આપો : ૧૪

- (૧) કર્ણને કઈ બાબત નિર્બળ બનાવે છે ?
- (૨) ઈન્દ્ર કર્ણને કવચ-કુંડળના બદલામાં કઈ વિદ્યા આપે છે ?
- (૩) કર્ણ ઈન્દ્રને ભિક્ષામાં શું શું આપવાની તૈયારી બતાવે છે ?
- (૪) પ્રણામ કરતાં કર્ણને ઈન્દ્ર કયા આશીર્વાદ આપે છે ?
- (૫) કવચ-કુંડળ પ્રસંગ મહાભારતના કયા પર્વનાં કયા અધ્યાયમાં આવે છે ?
- (૬) કર્ણભારમ્ નું ભરત વાક્ય જણાવો.

- (૭) નાટ્યકાર ભાસે રથમાંથી શિયાળવીઓ દ્વારા બહાર ખેંચાતા યોદ્ધાઓનાં શબોને કોની સાથે સરખાવે છે ?
- (૮) દુર્યોધનને શોધતાં શોધતાં રણભૂમિમાં કોણ કોણ આવે છે ?
- (૯) ઝરૂમઙ્ગમ્ ના મંગલશ્લોકમાં કોની સ્તુતિ કરવામાં આવી છે ? તેમજ કયા પાત્રોનાં નામનો નિર્દેશ છે ?
- (૧૦) દુર્યોધને દુર્જયને અંતિમ સમયે શી શીખ આપી ?
- (૧૧) દુર્યોધનને કઈ વેદના અસત્ત્વ અને કરુણ લાગે છે ?
- (૧૨) ઝરૂમઙ્ગમ્ ના વિષ્કંભકમાં કેટલા પાત્રો છે ? તેઓ શેનું વર્ણન કરે છે ?
-